

MARTIN ŠRAJER / 4. 12. 2020

Na stříbrném zrcadle

Prvního října 1953 došlo na základě usnesení ÚV KSČ ke zřízení Správy dětského, kresleného a loutkového filmu, která sdružovala skupiny dětského hraného filmu a kresleného filmu v Praze a ve Zlíně. Cílem bylo vytvoření koncepce výroby a uplatnění tvorby pro děti v kinech. Centralizace měla přispět k soustavné výrobě filmů pro děti a usnadnit uplatnění animované produkce. Kvůli snížení nákladů a zvýšení produktivity měly vznikat především krátkometrážní a středometrážní filmy, z nichž mohla být sestavována pásma.

Jednotlivá studia si udržela své vedoucí (Eduard Hofman, Hermína Týrlová, Jiří Trnka a Karel Zeman), kteří společně s hlavním dramaturgem Josefem Trägerem a vedoucím Správy studií Svetozařem Vítkem kolektivně schvalovali tematicky plán, literární scénáře i finální podobu filmů. Rozvíjena byla spolupráce napříč obory, ať už se spisovateli, nebo výtvarníky či pedagogy. Výroba byla zahájena 1. ledna 1954. Již o pár měsíců později byl dokončen první hraný film realizovaný v rámci nového systému, hudebně-sportovní drama *Na stříbrném zrcadle*.

O jeho vznik se zasadil Svetozar Vítek. Ten nejprve požádal spisovatele Františka Kožíka, mj. životopisce Emila Zátopka, o napsání scénáře inspirovaného dvojím talentem Jindry Kramperové. Dívka excelující v krasobruslení i hře na piano si ve filmu také zahrála hlavní roli, která jí byla de facto psána „na tělo“. Jejím alter egem se stala dvanáctiletá Věra Urbanová, donedávná třídni premiantka. Když ale kvůli přemíře zájmů a povinností poleví jak ve školní výuce, tak ve hře na klavír a krasobruslení, musí znovu najít ztracenou duševní rovnováhu.

Vzorem se jí stává třídni, která jako modelová socialistická žena zvládá skloubit roli manželky, matky a učitelky. Díky ní a díky podpoře a porozumění třídního kolektivu Věra pochopí, že s dostatečnou sebekázní a přičinlivostí a s lépe zorganizovaným časem může také ona dál rozvíjet vícero zájmů současně. Výchovný film tak vedle

propagace krasobruslení s notnou mírou idealizace ukazuje, jak se československá mládež mohla zásluhou všestranné státní péče věnovat sportu i kultuře, starat se rovnoměrně o blaho těla i duše.

Režie Kožíkova scénáře byla svěřena divadelnímu režisérovi a herci Jaromíru Pleskotovi, pro kterého šlo o první samostatný film, byť stopáží zatím jen středometrážní. V dramaturgickém plánu na rok 1954 figuroval i jeho následující a zásluhou častých televizních repríz známější snímek, pohádka *Obušku, z pytle ven!* (1955). Později natočil komedii *Kam s ním?* (1955), vycházející z Nerudova stejnojmenného fejetonu, nebo adaptaci populárního dívčího románu *Robinsonka* (1956).

Jeho debut představoval výzvu zejména kvůli omezenému času natáčení a nutnosti skloubit hrané sekvence se záběry vystoupení předních krasobruslařů a krasobruslařek dorostu Sportovní školy mládeže (Milena Kladrubská, Milena Tůmová, Karol Divín...). Režie nadané Kramperové problém dle vzpomínek režiséra nepředstavovalo. Sestavy vytvořené původně na jinou hudbu byly pro účely filmu sestříhány. Změna rytmu vyžadovala složení nového hudebního doprovodu. Ten musel odpovídat tempu a gradaci jízd i jednotlivých skoků, kroků a piruet.

Hudbu složil Jan F. Fischer, který zhruba pro polovinu jízd zvolil taneční a jazzovou hudbu, která se sice pro svůj kapitalistický původ netěšila velké přízni u kulturního vedení zestátněné kinematografie, nicméně přispěla k oblibě filmů u dětského publika. Hudební linie vrcholí koncertem hudební školy. Studentský orchestr je složený z posluchačů pražské konzervatoře. Množství hudebních a krasobruslařských scén zatlačuje prostou zápletku do pozadí a skladba filmu získává revuální charakter.

Spíše než kvůli příběhu si *Na stříbrném zrcadle* zaslouží pozornost jednak pro své prvenství v kontextu dějin tuzemského filmu pro děti a mládež, jednak jako pocta mladým československým hudebníkům a sportovcům, zejména pak multitalentované Jindře Kramperové.

Film si můžete zdarma pustit na YouTube kanálu [Česká filmová klasika](#).

Na stříbrném zrcadle (ČSR 1954), režie: Jaromír Pleskot, scénář: František Kožík, Jaromír Pleskot, kamera: Pavel Hrdlička, hudba: Jan F. Fischer, hrají: Jindra

Kramperová, Jiřina Steimarová, Radovan Lukavský, Věra Motyčková, Emil Bolek, Zdena Kožíková, Věra Bublíková, Adam Novák, Mikuláš Rachlík, Zdeněk Martínek, Helena Bukovanská a další. Studio dětského filmu Praha, 57 min.